

dział edukacji muzealnej

Scenariusz lekcji historii dla liceum

Temat: Stanisław Kostka Potocki – renesansowy człowiek doby oświecenia

Cele: po zakończeniu lekcji uczeń:

- **zna** obszary zainteresowań i działań Stanisława Kostki Potockiego oraz podstawowe pojęcia z zakresu każdej z tych działalności,
- **potrafi** przedstawić powiązania pomiędzy różnymi działaniami Stanisława Kostki Potockiego, odnieść je do kontekstu historycznego, szukać argumentów na poparcie swojej opinii i przekonywać do niej innych,
- **wie**, jaką rolę odegrał Stanisław Kostka Potocki w polityce, edukacji i muzealnictwie w Polsce.

Forma pracy: zbiorowa i grupowa

Metody: burza mózgów, praca z tekstem, teatr przedmiotu, dyskusja piramidowa, mapa mentalna

Środki dydaktyczne: materiały pomocnicze z tekstami, przedmioty

Czas zajęć: jedna jednostka lekcyjna

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie

Burza mózgów – ustalenie wiedzy uczniów na temat Stanisława Kostki Potockiego, umiejscowienie go w kontekście historycznym. Wspólne zdefiniowanie pojęć *człowiek renesansowy* oraz *oświecenie*. Przedstawienie celu zajęć: wybranie centralnej aktywności Stanisława Kostki Potockiego, wokół której zostanie sporządzona mapa mentalna jego działalności.

Ukazanie związku pomiędzy metodami pracy (dyskusja, teatr) a życiem Stanisława Kostki Potockiego, sprawnie argumentującego oratora, człowieka szukającego nowych, efektywnych form przekazu swoich idei (np. felietony).

Omówienie portretu Stanisława Kostki Potockiego – tworzenie hipotez na temat jego charakteru, zainteresowań itd.

Rozwinięcie

Uczniowie zostają podzieleni na dwie grupy.

Jedna z nich ma za zadanie rozwiązać postawiony problem w dyskusji piramidalnej, tj. indywidualnie, następnie we dwoje, w czworo, ośmioro itd. Efektem końcowym jest wypracowanie wspólnego stanowiska. Każdy z uczniów dostaje pięć kart (lub jedną kartkę z pięcioma punktami), na końcu każdy powinien zostać z jedną (a wszyscy z tą samą).

Karty przedstawiają działalność Stanisława Kostki Potockiego (nazwa oraz krótki, maksymalnie 10-zdaniowy, opis działalności stworzony uprzednio przez nauczyciela):

Rada Nieustająca

Zgromadzenie Przyjaciół Konstytucji Rządowej

Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Minister wyznania i oświecenia

Muzealnik (podkreślić w opisie znaczenie otwarcia muzeum w Wilanowie; wskazać na powiększanie zbiorów, edukacyjny sposób organizacji ekspozycji oraz paranaukowy sposób oceny dzieł, np. tabelka, jaką stosował do oceny obrazów; zaprezentować opisy znalezisk archeologicznych itd.; dodać mapkę pokazującą odbyte podróże)

Druga grupa otrzymuje pięć przedmiotów związanych z działalnością Stanisława Kostki Potockiego oraz opisy każdego z nich (przygotowane przez nauczyciela). Zadaniem uczniów jest przygotowanie pięciu krótkich monodramów (7–10 zdań) z teatru przedmiotu, tj. teatru „ja, przedmiot” (np. *jestem piórem Stanisława Kostki Potockiego, nosił mnie zawsze przy sobie, ponieważ... itd.*). Przedmiot należy animować przed sobą, patrząc na niego (w ten sposób prowadzący skupia uwagę pozostałych). W monodramie powinny pojawić się emocje (przedmiotu lub emocje wyczuwane przez przedmiot u właściciela), uzasadnienie ważności przedmiotu dla Stanisława Kostki Potockiego (a zatem również czynności z nim związanej), przynajmniej jedna anegdota (stworzona na podstawie faktów, np. w opowieści „ja, pióro”: ... *któregoś dnia Stanisław zapomniał mnie z drukarni pijarów. Drukowali tam jego książki i wiedziałem, że po mnie wróci, ale bałem się, że ktoś inny zechce mnie zabrać do domu! A nie chciałem być z nikim innym. Jakie pióro może, jak ja, powiedzieć, że było na wykopaliskach w Noli albo opisywało obrazy wielkiego Leonarda?*). Na zakończenie grupa wybiera najlepszą prezentację i przedstawia swoją decyzję drugiej grupie.

Grand Tour (pamiętnik z podróży – notes)

Łoża Wielkiego Wschodu Narodu Polskiego (jeden z symboli wolnomularskich, np. cyrkiel)

Felietonista (pióro wieczne)

Archeolog (twórca *Winkelmana polskiego*, prowadzący wykopaliska w Noli) (pędzelek)

Architekt amator (zwój papieru lub ołówki)

Zakończenie

Stworzenie mapy mentalnej działalności Stanisława Kostki Potockiego ukazującej ich wzajemne relacje (np. wpływy myśli wolnomularskiej na wspieranie konstytucji oraz idei powszechnej edukacji;

stworzenie muzeum na fali idei republikańskich, ale też w celu ekspozycji efektów pasji archeologicznej itd.). Środkiem będą dwie działalności wybrane przez grupy.

Bibliografia:

Grand Tour. Narodziny kolekcji Stanisław Kostki Potockiego, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2006

Polanowska J., *Stanisław Kostka Potocki (1755–1821): twórczość architekta amatora przedstawiciela neoklasycyzmu i nurtu picturesque*, Warszawa 2009

Polski Słownik Biograficzny, tom XXVIII/1, zeszyt 116

Fijałkowski W., *Działalność Stanisława Kostki Potockiego w Wilanowie*, [w:] Biuletyn Historii sztuki, Warszawa 1972

Łuczak-Kwaśniewska K., *Dokumentacja działalności archeologicznej Stanisława Kostki Potockiego*, [w:] „Studia Archeologiczne”, t. 1, 1981

Portret: A. Graff, Wil. 1747, Blank MN 190931

Webgrafia:

Wolnomularstwo

http://wolnomularstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=94&Itemid=46

Stanisław Kostka Potocki

<http://www.wilanow-palac.art.pl/index.php?enc=1214>